

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MOLDOVA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİİ İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 9.12.2003 Sayı: 25311)

Kanun No

5011

Kabul Tarihi

3.12.2003

MADDE 1. – 8 Ağustos 2000 tarihinde Kışinev’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
MOLDOVA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti (bundan sonra Taraflar olarak anılacaktır);

Aralarında mevcut 19 Kasım 1998 tarihli Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının hükümlerini dikkate alarak,

Karşılıklı yarar ve hak eşitliği ilkelerine dayalı daha da geliştirilecek ve güçlendirilecek dostluk ve işbirliği ilişkilerinin, iki ülke halklarının ortak çıkarlarına olduğu kadar dünyada barış ve güvenliğe de katkıda bulunacağını vurgulayarak,

İki ülke arasında mevcut işbirliğini ve dostluğu çeşitlendirmek ve geliştirmek arzusundan hareketle, savunma sanayii alanında da işbirliği yapmayı arzu ederek, aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

MADDE I

AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı; Taraflar arasında savunma mal ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, tedariki ve ilgili lojistik destek alanlarında ve teknik sahada daha etkili bir işbirliği ile her iki ülkenin savunma sanayii kabiliyetlerini güçlendirerek “Savunma Sanayii Alanında İşbirliği”ni tesis etmektir.

MADDE II

KAPSAM

Bu Anlaşma; Taraflar arasındaki “Savunma Sanayii Alanında”karşılıklı işbirliği alanlarını, esaslarını ve faaliyetlerini kapsamaktadır.

MADDE III
TANIMLAR

1. “Anlaşma” deyimini; Taraflar arasındaki Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasını ifade eder.
2. “Gönderen Devlet”; bu anlaşmanın amaçları için Kabul Eden Devlet ülkesine personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.
3. “Kabul Eden Devlet”; bu anlaşmanın amaçları için Gönderen Devletin personel malzeme ve teçhizatını ülkesinde bulunduran Tarafı ifade eder.
4. “Konuk Personel” deyimini; bu anlaşmanın amaçları için Tarafların birbirlerinin ülkesinde bulundurdıkları asker veya sivil şahısları ifade eder.
5. “Yakınlar” deyimini; Konuk personelin, kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerini ifade eder.
6. “Savunma Mal ve Hizmetleri”deyimini; ilgili lojistik destek ile birlikte silâhları ve askerî teçhizatı ve bunların üretimi için gerekli malzemeyi ifade eder.
7. “Teknik Sahalar”;savunma mal ve teknik hizmetlerinin araştırma, geliştirme ve üretim teknolojisini ifade eder.
8. “Teknik Hizmetler” deyimini; savunma malzemelerinin geliştirilmesi, üretimi, bakımı ve tadilatı ile ilgili hizmetleri ifade eder.
9. “Yetkili Makam”; Türkiye’de;Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Büyükelçiliği, Moldova’da, Moldova Sanayi ve Enerji Bakanlığı ile bu ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği’dir.
10. “Kalite Teminatı”; kalitenin elde edildiğinden emin olunması için yapılması ve yerine geti-rilmesi gereken işlev ve faaliyetlerdir.
11. “Gizlilik Dereceli Bilgi”; koruma tedbirleri çerçevesinde; Tarafların kendi mevzuatlarında tanımlanan “Hizmete Özel”den daha yüksek koruma derecesine sahip bilgi, belge, malzeme ve projeyi ifade eder.
12. “Karma Komisyon”; işbu Anlaşma hükümlerinin uygulanması için Taraflarca, Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ile Moldova Sanayi ve Enerji Bakanlığı Araştırma ve Geliştirme Bölümü Başkanı müşterek başkanlığında oluşturulacak, savunma sanayii işbirliği alan ve projelerinin tespiti ve takibinden sorumlu ortak komisyonu ifade eder.

MADDE IV
İŞBİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar millî mevzuatları çerçevesinde aşağıda belirtilen alanlarda işbirliği yapacaklardır.

1. Savunma Sanayii alanında araştırma, tasarım ve üretim.
2. Tarafların Silâhlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan yedek parça, komponent, alet, savunma malzeme ve teçhizatının ortak tasarımı, üretimi ve tadilatı imkânlarının araştırılması ve bu amaçla her iki Tarafın bilimsel, teknik ve sınaî kaynaklarından istifade edilmesi.
3. Ortak üretim veya ortak proje çerçevesinde imal edilen veya geliştirilen malzemelerin Taraflarca iktisabı.

5011

3.12.2003

4. Ortak üretimle imal edilen nihaî ürünlerin üçüncü ülkelere karşılıklı mutabakatla satışı.

5. Tarafların ve mutabık kalındığı takdirde üçüncü ülkelerin Silâhlı Kuvvetlerinin yararına savunma malları ve bunlara ilişkin ikmal maddelerinin geliştirme, üretim ve modernizasyon teknolojileri için müşterek program uygulanma imkânlarının araştırılması.

6. Savunma sanayii mal ve hizmetlerinin üretimi ve tedariki ile araç ve teçhizatın modernizasyon konularında yardımlaşma.

7. Teknik bilgi değişimi temininin kolaylaştırılması.

8. Her iki ülkenin şirketleri arasında bu Anlaşma çerçevesinde savunma malzemelerinin tedariği ve üretimi konusunda doğrudan yapılacak anlaşmaların teşvik edilmesi.

9. Silâh ve askerî teçhizatın ve bunların alt aksamalarının daha da geliştirilmesi ve ortak üretimi amacıyla; iki ülkenin devlet kuruluşları, teşebbüs ve firmaları arasında anlaşma sağlanmasının teşvik edilmesi.

10. İki ülkede düzenlenen askerî sanayii fuarları, ticarî sergiler ve sempozyumlara katılım.

11. Askerî teknik, üretim ve onarım kuruluşları arasında işbirliği.

12. Ortak ilgi alanlarında müşterek bilimsel faaliyetlerin düzenlenmesi.

13. Taraflarca kullanılan savunma sanayii standartları ve kalite temin sistemleri hakkında karşılıklı bilgi verilmesi ve Tarafların daha önce imzalamış oldukları ikili veya çok Taraflı anlaşma ve/veya anlaşmaların hükümlerini ihlâl etmeksizin bu dokümanların teatisi.

MADDE V

UYGULAMA ESASLARI

1. Taraflar, işbirliği yapacakları alan/alanlara ilişkin uygulama ayrıntılarını, Uygulama Anlaşmaları ve/veya Protokollerle belirleyeceklerdir.

2. İlişkilerin sürdürülmesinde her iki Taraf eşit haklara sahip olacak ve bu gerçeğe karşılıklı saygı göstereceklerdir.

3. İşbirliği, Tarafların ortak yarar ve ihtiyaçları göz önünde tutularak, karşılıklılık ilkesine göre tesis edilecek ve sürdürülecektir.

4. Taraflar prensip itibarıyla, sadece kendi savunma sanayilerini ilgilendiren konularda işbirliği çalışmalarında bulunacaklardır. Üçüncü ülkeleri ilgilendiren bir hususun işbirliğine dahil edilmesi karşılıklı mutabakatın sağlanmasına bağlı olarak gündeme gelebilecektir.

5. Taraflar isterlerse, işbu Anlaşmanın esaslarını dikkate alarak yıllık işbirliği planları hazırlayabileceklerdir.

6. Taraflar, üçüncü ülkelerin, Türkiye Cumhuriyeti - Moldova Cumhuriyeti Ortak Üretim projelerine katılmaya davet edilmeleriyle ilgili kararları, karşılıklı olarak mutabık kalmak suretiyle inceleyip alacaklardır.

5011

3.12.2003

MADDE VI
NİTELİK TEMİNATI

İki Taraf arasında yürütülecek savunma sanayii projeleri ile savunma mal ve hizmetlerine bağlı olarak, genel prensip ve usulleri belirleyen hükümet kalite güvencesi konusunda ayrı bir Anlaşma imzalanacaktır. Kalite güvencesi konusundaki Anlaşmanın imzalanması ve yürürlüğe girmesine kadar, usuller, Tarafların ilgili kuruluşları arasında kendi millî mevzuatlarına uygun olarak yapılacak sözleşmelerde belirlenecektir.

MADDE VII
KARMA KOMİSYON

1. İşbu Anlaşma hükümlerinin uygulanması için, Taraflarca Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ve Silâhlanma Direktörü ile Moldova Cumhuriyeti Sanayi ve Enerji Bakanlığı Araştırma ve Geliştirme Bölümü Başkanının müşterek başkanlığında bir Karma Komisyon oluşturulacaktır.

2. Karma Komisyonunda her bir Tarafın üye sayısı yediyi aşmayacak, bununla beraber gerektiğinde komisyona, üyeler ile aynı haklara sahip olmak üzere ilave uzman personel dahil edilebilecektir.

3. Karma Komisyonun faaliyetlerini düzenlemek ve koordine etmekle görevli irtibat kuruluşları; Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Dış İlişkiler Dairesi ile Moldova Cumhuriyeti Sanayi ve Enerji Bakanlığı Araştırma ve Geliştirme Bölümü ile Dış İlişkiler Bölümü ve Savunma Bakanlığı İkmal Bölümüdür. Karma Komisyon tarafların karşılıklı mutabık kaldıkları ta-rihlerde ve/veya en geç üç yılda bir tarafların evsahipliğinde dönüşümlü olarak toplanacaktır.

4. Bu komisyon aşağıdaki görevleri yapacaktır.

- a) Muhtemel işbirliği alanlarını tespit etmek ve tanımlamak,
- b) Birlikte gerçekleştirilebilecek projeleri seçmek, incelemek ve uygulama yönüyle en uygun işbirliği şekil ve metotlarını tanımlamak;
- c) Her bir ülkedeki ortak projelere en uygun müesseseleri tespit etmek,
- d) Taraflarca verilen işbirliği teklifleri bazında ortak çalışılabilecek yerel firmaları tespit etmek ve bu firmaları verilen teklifler hakkında bilgilendirmek,
- e) Tarafların firmaları, ilgili devlet kuruluşları ve diğer organizasyonları arasında doğrudan ilişkileri kolaylaştırmak,
- f) Ortak projelere ilişkin anlaşmaları ilgili ulusal mercilerin bilgisine sunmak,
- g) Üçüncü ülkelerin ortak projelere katılımıyla ilgili teklif ve tavsiyeleri ulusal makamların tetkikine sunmak,
- h) Bu Anlaşmanın uygulanmasını inceleyerek değerlendirme ve gerektiğinde anlaşmada yapılacak değişikliklere ilişkin teklifleri müzakere etmek,
- i) Gerektiğinde, işbu Anlaşmanın uygulanmasından ve yorumlanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümü için müzakerede bulunmak.

5. Karma Komisyon Toplantısı gündemindeki tüm konular toplantıdan en az 60 (altmış) gün önce belirlenmiş ve koordine edilmiş olmalıdır.

5011

3.12.2003

6. Heyetlerin başkanları, gündeme gelmesi istenen soru ve konular hakkında birbirlerini ha-berdar edeceklerdir. Karma Komisyon, üzerinde mutabık kalınmış gündemi görüşmek üzere, söz konusu toplantının düzenlenmesinden sorumlu heyetin başkanı tarafından toplantıya çağırılır. Toplantıyı düzenleme ve idarî masraflar (yurt içi seyahat gideri dahil) ev sahibi tarafa aittir. Tarafların ülkelerine geliş-gidişlerine ilişkin uluslararası seyahat masrafları ve yevmiyeleri kendilerince karşılanır.

MADDE VIII

TASNİF EDİLMİŞ BİLGİLERİN GÜVENLİĞİ

1. Taraflar, bu Anlaşma ve millî mevzuatları çerçevesinde, işbirliği süresinde ve işbu anlaşmanın uygulaması sırasında transfer edilecek gizlilik dereceli bilgilerin korunması için gerekli tüm önlemleri alacaklardır.

Savunma sanayii alanında işbirliğinin gerçekleştirilmesi sırasında gizlilik dereceli bilgilerin karşılıklı olarak korunmasını sağlamak için iki taraf arasında ayrı bir anlaşma imzalanacaktır.

2. Tarafların, gizlilik dereceli bilgilerin kullanımına veya bunların açığa vurulmasının önlenmesine ilişkin sorumlulukları, işbu Anlaşma sona erse dahi devam edecektir.

MADDE IX

TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARLA GÖRE TAAHHÜTLERİ

Bu anlaşmanın hükümleri, her iki ülkenin taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecektir.

MADDE X

HUKUKİ HUSUSLAR

1. Konuk personel ve yakınları, giriş, ikamet ve çıkış dahil, Kabul Eden Tarafın topraklarında buldukları sürede Kabul Eden Tarafın kanunlarına ve yargısına tâbi olacaklardır.

2. Tarafların sınaî mülkiyet, kendi sınırları içinde yeniden üretim hakları, üretim lisansının ve-rilmesi, know-how, üçüncü ülkelere satış, ortak projeler çerçevesinde gerçekleştirilen buluşlar ve gelişmelere ait patentlerin korunmasıyla ilgili hak ve yükümlülükleri; her bir ülkenin millî mevzuatları dikkate alınarak her bir proje için imzalanacak uygulama anlaşmaları ile belirlenecektir. Bu anlaşmalarda; araştırma, geliştirme, üretim, tedarik, teknik hizmet ve personel desteği ile altyapı hizmetlerinin uygulanması sonucu doğacak masraflardan mütevellit ortaya çıkacak karşılıklı borç ve alacakları tasfiye şekli, yer, zaman ve şartlarına ilişkin esas ve usuller ile malî ve hukukî yükümlülükler, sağlık ve idarî kolaylıklar, güvenlikle ilgili özel hususlar kendi millî mevzuatlarına uygun şekilde ayrıntılı olarak belirtilecektir.

MADDE XI

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Taraflar, bu Anlaşmanın yorum veya uygulanması sonucunda ortaya çıkacak uyuşmazlıkları, Karma Komisyonunda, taraflardan birinin isteği üzerine 90 gün içinde görüşmelere başlamak suretiyle çözüme kavuşturacaklardır.

5011

3.12.2003

2. Şayet uyuşmazlık Karma Komisyonda 90 gün içinde çözümlenemezse, uyuşmazlık her iki ülke tarafından Savunma Bakan Yardımcısı/Müsteşarlar seviyesinde ele alınacaktır.

MADDE XII

TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Tarafların herbiri, gerek gördüğünde bu Anlaşmanın tadilini veya gözden geçirilmesini yazılı olarak önerebileceklerdir. Bu durumda, Taraflar söz konusu tadil veya gözden geçirme için 90 gün içinde görüşmelere başlayacaklardır. Üzerinde mutabık kalınan tadil veya değişiklik teklifleri XIII üncü maddedeki hüküm uyarınca yürürlüğe girecektir.

MADDE XIII

YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. İşbu Anlaşmanın yürürlük süresi beş yıldır. Ancak taraflardan biri, bu sürenin sona erme ta-rihinden 90 gün önce diplomatik kanallardan sona erdirme talebinde bulunmadığı takdirde, birer yıllık sürelerle yürürlükte kalmaya devam edecektir.

2. Madde XI ve Madde XII adı altında verilen ve uyuşmazlıkların çözümlenmesini ve tadil ve gözden geçirilmesini amaçlayan yöntem başarılı olmazsa, her bir taraf bu Anlaşmayı diğer tarafa diplomatik kanallardan yazılı bir bildirim göndermek suretiyle sona erdirebilir. Sona erdirme, bildirim alınmasından 90 gün sonra geçerli olacaktır. Ancak, sona erdirme hükümleri, işbu Anlaşmanın taraflarca daha önce belirlenmiş olan prensiplere uygun olarak gerçekleştirilecek herhangi bir proje, program veya sözleşmenin tamamlanmasını etkilemeyecektir.

MADDE XIV

ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRME

Bu Anlaşma taraflarca imzalandıktan sonra iki tarafın mevzuatlarına uygun olarak onaylandığını bildiren notaların teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE XV

METİN VE İMZA

Bu Anlaşma, 8 Ağustos 2000 tarihinde Kişinev’de herbiri aynı derecede geçerli olmak üzere Türkçe, Moldovanca ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha olarak tanzim edilmiş ve imzalanmıştır. Bu metinlerin yorumu ile ilgili olarak uyuşmazlık çıkması durumunda, “İngilizce Metin” geçerli sayılacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Sabahattin ÇAKMAKOĞLU

Millî Savunma Bakanı

MOLDOVA CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Ion LEŞANU

Sanayi ve Enerji Bakanı

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
3	27	545
22	106	9
31	23	618:619, 762:785

I- Gerekçeli 218 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Milli Savunma, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/447